

ગુજરાત વિદ્યાપીઠ : અમદાવાદ

પરીક્ષાર્થી ક્રમાંક

વિદ્યાશાખા : સામાજિક વિજ્ઞાન

વિભાગ : સમાજકાર્ય અને ગ્રામવિકાસ વિભાગ

અભ્યાસક્રમ : સમાજકાર્ય અનુસ્નાતક : સત્ર-2

વસંત પંચમી સત્રાંત પરીક્ષા : મે - 2025

MSW205 : ગ્રામવિકાસ અને વ્યવસ્થાપન

તા.: 06-05-2025

સમય : 08-00 થી 10-30

મંગળવાર

કુલ ગુણ : 60

Learning Outcomes (Lo's) :

1. ગ્રામવિકાસના મહત્વ અને આવશ્યકતા વિશેની સમજણ વિકસશે.
2. ભારતીય સમાજના સંદર્ભમાં ગ્રામ સમુદાયના સામાજિક- આર્થિક જીવનનો પરિચય, પરિવર્તન અને ગ્રામ સમુદાયની સમસ્યાઓની વિવેચના અને આલોચના કરી શકશે.
3. ગ્રામીણ વિકાસ માટે કાર્યરત સંસ્થાઓ અને તેનું વ્યવસ્થાપન તંત્ર, કાર્યશૈલી, અભિગમ- નમૂના, કાર્યક્રમો, યોજનાઓ અને કાર્ય વિશેની સમજૂતી પ્રાપ્ત કરશે.
4. ગ્રામ વિકાસના સંબંધમાં ગ્રામ વ્યવસ્થાપન અને ગ્રામોચિત્ત ટેકનોલોજી વિશેની સૈદ્ધાંતિક અને વ્યવહાર વિષયક સમજૂતી મેળવશે.
5. ગ્રામોચિત્ત ટેકનોલોજીની વર્તમાન સમયની વૈશ્વિક સમસ્યાઓના સંદર્ભે તેનું મહત્વ અને આવશ્યકતા વિશે સમજ મેળવશે.

નીચેના પ્રશ્નોના સવિસ્તાર જવાબ આપો.

પ્રશ્ન-1 'ગ્રામ સમુદાય' નો અર્થ, વિભાવનાની સમજૂતી આપી ગ્રામ સમુદાયની પરંપરાગત લાક્ષણિકતાઓ [15]
જણાવતાં, તેમાં આવી રહેલા પરિવર્તનો વિશેની સ્પષ્ટતા વિગતે સમજાવો.

અથવા

ભારતના ગ્રામીણ સમાજની સમસ્યાઓનો પરિચય આપી, ગ્રામીણ ગરીબી વિશેનો ખ્યાલ, કારણો,
પ્રભાવ અને નિવારણ સંદર્ભે તમારા અનુભવોના આધારપર આલોચનાત્મક સમજૂતી આપો.

પ્રશ્ન-2 'ગ્રામ સ્વરાજ' વિશેના ગાંધીજીના વિચાર સ્વાવલંબન, રચનાત્મક કાર્યક્રમો, ગ્રામદાન- ભૂદાન અને [15]
વિકેન્દ્રીત સમાજ વ્યવસ્થાના સંબંધમાં વિગતે ચર્ચા આલેખો.

અથવા

21મી સદીમાં ગ્રામવિકાસની તરાહ સંદર્ભે સ્માર્ટ ડેવલોપમેન્ટ ગોલ (SDG) ના સંબંધમાં 'સ્માર્ટ વિલેજ'
વિશેની તમારી સમજ વિગતે સ્પષ્ટ કરો.

P.T.O.

પ્રશ્ન-૩ ગ્રામવિકાસની વ્યાખ્યા, વિભાવનાની સમજ આપતાં, પ્રવર્તમાન સમય-સંજોગોના સંબંધમાં [15]
ગ્રામવિકાસની આવશ્યકતા અને મહત્વ વિશે તમારો દ્રષ્ટિકોણ વિગતે સમજાવો.

અથવા

વ્યવસ્થાપનની વ્યાખ્યા, વિભાવનાની સમજૂતી આપી, વ્યવસ્થાપનના સૈદ્ધાંતિક જ્ઞાનના આધારે ગ્રામ વ્યવસ્થાપક, સરપંચ રૂપમાં ગામના વિકાસનું આયોજન વિગતે જણાવો.

પ્રશ્ન-૪ ટ્રેકનોંધ લખો. (કોઈપણ બે)

[15]

- ૧) ગ્રામોચિત્ત ટેકનોલોજી, અર્થ, ઉદ્દેશ્ય અને મહત્વ.
- ૨) ગ્રામ વ્યવસ્થાપનના ઉદ્દેશ્યો.
- ૩) ગ્રામોચિત્ત ટેકનોલોજીના ક્ષેત્રો જણાવી, પર્યાવરણના સંબંધમાં સમજૂતી આપો.
- ૪) પ્રવર્તમાન સ્થિતિના સંદર્ભમાં ગ્રામોચિત્ત ટેકનોલોજીનું મહત્વ અને ઉપયોગિતા.
